
HANDILSVINNUFELAGIÐ

ÁRSFRÁGREIÐING

2019

INNIHALDSYVIRLIT

Frágreiðing frá nevndini	3
Endamál felagsins.....	7
Nevndin í Handilsvinnufelagnum.....	7
Limatal í Handilsvinnufelagnum.....	8
Limagjald í Handilsvinnufelagnum	8
Árið ið fór	9
Vit sum handla átakið	9
Heimleiðistiltøk og skeið.....	11
Merkantilu útbúgvingarnar	11
Løgtingsvalið 2019	12
Smápakkar úr Kina	12
Atgongd til akfarsskránna.....	15
Pantskipan á einnýtisíløt.....	16
Smásøla av apoteksvørum	16
Støðan nú og frameftir	17
Viðtøkur	18
Viðtøkur handilsvinnufelagsins	18

**Gerst partur av
handilsvinnuni**

#vitsumhandla

Frágreiðing frá nevdini

Eftirspurningurin og umsetningurin í føroysku handilsvinnuni er nógv vaksin hesi seinastu árin, og undanfarna ár var einki undantak í so máta.

2019 var eitt gott ár fyri føroyska handilsvinnu við framhaldandi vøkstri í söluni, men nógva virkseimið hevur eisini havt avbjóðingar við sær, tí partar av handilsvinnuni hava havt stórar avbjóðingar við at útvega arbeiðsmegi.

Bráðtørvurin á arbeiðsmegi var ein tann størsta avmarkingin fyri framhaldandi vøkstri, áðrenn koronatiltøkini settu ferðina í handilsvinnuni munandi niður í seinnu helvt av mars í ár.

Um miðjan mars vórðu strong tiltøk sett í verk, fyri at forða koronasmittuni at spjaða seg enn meira, og stórir partur av virkseminum í føroyska samfelagnum varð læstur niður yvir nátt.

Ein so bráðlig vend í búskaparlíga virkseminum er neyvan sædd áður.

Tað er tó ymiskt, hvussu koronatiltøkini hava rakt handilsvinnuna.

Handlar, ið selja mat- og vanligar gerandisvørur, hava koyrt sum vanligt, og onkur hevur havt væl meira at gera. Harafturímóti minkaði sölun av klæðnavørum, bilum og sølu til ferðavinnuna, nógva.

Samanumtikið hava koronatiltøkini havt stórar avleiðingar við sær fyri virkseimið í landinum. Hvussu stórar avleiðingarnar fara at verða fyri føroysku handilsvinnuna, er ilt at meta um í lýtuni, tí enn valdar stór óvissa um útlitini.

Tað skal í hesum sambandi viðmerkjast, at Handilsvinnufelagið fegnast um almennu hjálparátøkini higartil í sambandi við koronakreppuna. Her verður serliga sipað til lønarískoyttiskipanina hjá ALS og hjálparpakka 2, har Handilsvinnufelagið fekk høvi til at leggja sjónarmið hjá handilsvinnuni fram, áðrenn lógaruppskotini vórðu gjørd liðug.

Handilsvinnufelagið fór í 2019 undir eina tilgongd at branda handilsvinnuna, so hon gerst meira sjónlig í samfelagnum og kemur á radaran hjá teimum ungu, tá ið tey skulu velja yrkisleið.

Eitt av úrslitunum var átakið "Vit sum handla", sum fór av bakkastokki í 2019. "Vit sum handla" átakið er framvegis á skránni, og ætlanin er at halda fram við hesum átakinum komandi tíðina.

Fyri at rækka teimum ungu og eggja teimum at taka yrkislærda vegin, hevði Handilsvinnufelagið fyrireika vitjanir á Glasi og á Kambsdali í mars í ár, men hesar vitjanir vórðu fyríbils útsettar, tá ið koronatiltøkini vórðu sett í verk.

Ætlanin var, at luttakandi fyrítøkurnar fingu møguleika at heilsa upp á FHS næmingar og næmingar, ið ganga á triðja ári á Búskaparbreytini, har fyrítøkurnar fingu høvi at lurta eftir teirra ynskjum og greiða frá, hvat eitt arbeiði hjá viðkomandi fyrítøku fevnir um, og hvørjar møguleikar tey hava, um tey velja handil sum yrki.

Ætlanin er at seta vitjanirnar á miðnámsskúlunum á skrá aftur, tá ið samfelagið spakuliga fer at lata upp aftur.

Handilsvinnufelagið er eisini umboðað í Yrkisútbúgvingarráðnum, og ráðið hefur latið politisku skipanini tilmæli, har mælt verður til at fáa eina betri kobling millum teori og praksis í merkantilu útbúgvingunum. Mælt verður m.a. til at leggja skúlagongdina um, soleiðis at hon verður meira samanhangandi og case grundað. Ikki sum nú, har skúlagongdin er ein dag um vikuna.

Í dag fer stórir partur av marknaðarføringini fram á Facebook og øðrum sosialum miðlum. Fleiri í handilsvinnuni hava tí áhuga í at vita meira um, hvussu tey skulu marknaðarføra seg á Facebook.

Handilsvinnufelagið bjóðaði tí limum sínum ein fyrilestur og eitt uppfylgjandi skeið við heitinum "Hvussu marknaðarføra okkara handil á Facebook". Tað var Jákup Justinussen, serfrøðingur í talgildari marknaðarførslu, sum helt fyrilesturin og skeiðið. Hetta eydnaðist væl, og ætlanin er at bjóða limunum í Handilsvinnufelagnum fleiri skeið og tiltøk frameftir.

Løgtingsval var í 2019, og í hesum sambandi var Handilsvinnufelagið við í einum størri átakið hjá Vinnuhúsinum, har ymsu vinnugreinarnar vístu á avbjóðingar og ymisk valynski til politikararnar, sum bjóðaðu seg fram at stýra landinum eftir valið.

Nøkur av málunum og avbjóðingunum, sum hava verið á skránni hjá nevndini í Handilsvinnufelagnum í 2019, eru smápakkarnir úr Kina, talgild atgongd hjá bensinstøðunum til akfarsskránna á Akstovuni og ein nýggj og dagførd pantskipan til einnýtisílot.

Kappingin millum føroyska og útlenska handilsvinnu um heimligu kundarnar er nógv herd seinastu árin, og føroyska handilsvinnan tekur sjálvandi væl ímóti avbjóðingini, men kappingin millum føroyska og útlenska handilsvinnu, um føroysku kundarnar, eigur sum minsta mark at vera undir javnbjóðis fortreytum frá føroysku myndugleikum, men soleiðis er ikki.

Smápakkar undir 300 kr., sum útlenskir handlar selja føroyskum kundum, umvegis Posta og onnur flutningsfeløg, eru frítiknir fyri toll og MVG. Um sama vøra verður seld føroyska kundum umvegis ein føroyskan handilsdisk ella ein føroyskan nethandil, so skal tollur og MVG rindast av allari upphæddini.

Mett verður, at tað koma umleið 8.000 smápakkar niðanfyri 300 kr. frá útlenskum nethandlum, umvegis Posta, til føroyska brúkaran um vikuna. Nógv teir flestu pakkarnir koma úr Kina.

Í kjalarvørrinum av koronatiltøkunum hava fleiri nýggir føroyskir nethandlar stungið seg upp, men vørrur, seldar umvegis føroyskar nethandlar, verða tó avroknaðar fyri MVG og toll av allari upphæddini, samstundis sum vørrur, frá útlenskum nethandlum, eru avgjaldsfríar upp til 300 kr. av prísinum á vøruni.

Handilsvinnufelagið hefur tí heitt á landsstýrismannin í fígjarmálum, um at leggja fyri Løgtingið uppskot til neyðugar lógarbroytingar í toll- og MVG-lógini, soleiðis at føroysk og útlenskt handilsvinna fáa javnbjóðis kappingarfortreytir at virka undir á føroyska marknaðinum.

Sum skilst, so hefur landsstýrið viðgjørt hetta málið, men Handilsvinnufelagið hefur einki frætt aftur frá landsstýrinum hesum viðvíkjandi.

Handilsvinnufelagið hefur í fleiri umførum víst á, at bensinstøðir hava fyri neyðini at fáa talgilda atgongd til akfarsskránna hjá Akstovuni, tí tað hendir dagliga, at bilførarar gloyma at rinda rokningina, tá ið teir hava fyllt brennievni á bilin í onkrari av bensinstøðunum kring landið.

Landsstýrið hefur nú tikið hetta til eftirtektar, og landstýrismaðurin í fígjarmálum hefur lagt uppskot fyrir Løgtingið, sum gevur bensinstøðunum talgilda atgongd til akfarsskránnu, men uppskotið varð tikið av skránni aftur, tá ið koronatiltøkini vórðu sett í verk í Løgtinginum. Vónandi verður uppskotið lagt fram aftur eftir Ólavsøku.

Handilsvinnufelagið hefur í fleiri ár arbeitt við eini felags pantskipan, har brúkarin sleppir av við øll síni endurnýtslufløt á einum stað. Loysnin er ein einføld og smidlig pantskipan, sum er sergjørd til føroysk viðurskifti, og sum setur brúkaran og serliga umhvørvið í fremstu røð.

Umhvørvis- og vinnumálaráðið hefur nú sett ein arbeiðsbólk, sum skal koma við einum tilmæli um eina nýggja og dagførda pantskipan. Handilsvinnufelagið hefur tilnevnt tvey fólk í arbeiðsbólkin.

Handilsvinnufelagið og Tjaldurs Apotek hava samskift um at endurskoða treytirnar í loyvinum at reka handkeypssølu fyri Apotekið. Tað eru umleið 20 handlar kring landið, sum reka handkeypssølu fyri Tjaldurs Apotek.

Harumframt hefur Handilsvinnufelagið gjørt fleiri hoyringssvar og verið á fleiri fundum við myndugleikarnar í sambandi við lógarbroytingar, sum kunnu vera viðkomandi fyri handilsvinnuna.

Handilsvinnufelagið fer komandi ár at halda somu kós sum í 2019, við at menna og styrkja føroyska handilsvinnu, bæði úteftir og millum limirnar í felagnum, har føroyska handilsvinnan alsamt verður gjørd meira sjónlig við marknaðarføring, sum varpar ljós á vinnuna, umframt skeiðum og øðrum tiltøkum fyri limir felagsins.

Til at røkka málinum krevst eitt sterkt og sjónligt Handilsvinnufelag við nógvum limum. Í løtuni eru 60 limir í Handilsvinnufelagnum, og tað er í minna lagi, um felagið skal kunna vísa seg sum eitt sterkt og sjónligt felag at umboða og verja áhugamálini hjá føroysku handilsvinnuni. Limatalið er økt við 13 limum hetta seinasta árið.

Tórshavn, tann 17. juni 2020

Eyðvør Berg
forkvinna

Endamál felagsins

Handilsvinnufelagið er vinnugreinafelag, ið umboðar seráhugamálini hjá føroysku handilsvinnuni.

Limirnir í handilsvinnufelagnum eru framleiðslufyrirøkur, heilsølur og vanligir handlar, ið selja alt frá knappanálum, góðgæti, matvørum, klæðum, teldum, maskinum, byggiltfari til tænastruvingar av ymsum slag.

Handilsvinnufelagið er sostatt meginfelag fyri allar føroyskar handilsfyrirøkur, sum selja eitt ella annað, líka mikið um tað eru vøkur ella tænastru.

Tað eru serliga fyrirøkur, ið virka á føroyska heimamarknaðinum, ið eru limir í Handilsvinnufelagnum.

Handilsvinnufelagið strembar eftir at veita limum sínum best møguliga tænastru.

Málið hjá Handilsvinnufelagnum er at menna og styrkja føroyska handilsvinnu sambært raðfestingunum, sum limirnir í Handilsvinnufelagnum seta á skrána, og tað eru tí limirnir í Handilsvinnufelagnum, ið gera av, hvussu felagið skal ávirka gongdina og menningina av føroyskari handilsvinnu.

Menningin av handilsvinnuni snýr seg m.a. um at vísa á týðningin av handilsvinnuni, soleiðis at fleiri fáa áhuga í at velja handilsvinnuna sum sína yrkisleið.

Hetta verður gjørt umvegis kunningar- og skeiðsvirksemi, men Handilsvinnufelagið er eisini virkin partur í tilgongdini at menna og ávirka úbúgvingarskipanina fyri føroyska handilsvinnu.

Ein onnur týðningarmikil uppgáva hjá Handilsvinnufelagnum er at umboða limir sínar mótvegis politisku skipanini og almennu myndugleikunum, soleiðis at føroysk handilsvinna fær best møguligar karmar at virka innanfyri.

Hetta ger Handilsvinnufelagið m.a. við viðmerkingum um støðu sína, tá ið lógir og reglur, sum kunnu ávirka limirnar í Handilsvinnufelagnum, verða fyrireiðar.

Handilsvinnufelagið heldur eisini eitt vakið eyga við galdandi lógum og reglum fyri limir sínar. Endamálið við hesum er at vísa politisku skipanini á, hvørjar lógir og reglur treingja til at verða dagfórdar og broyttar, soleiðis at føroysk handilsvinna hevur kappingarfórar og smidligar karmar at virka innanfyri.

Nevndin í Handilsvinnufelagnum

Eyðvør Berg, forkvinna
Regin W. Dalsgaard, næstformaður
Gunnar Mohr, nevndarlimur
Áki V. Poulsen, nevndarlimur
Bergur D. Jensen, nevndarlimur¹

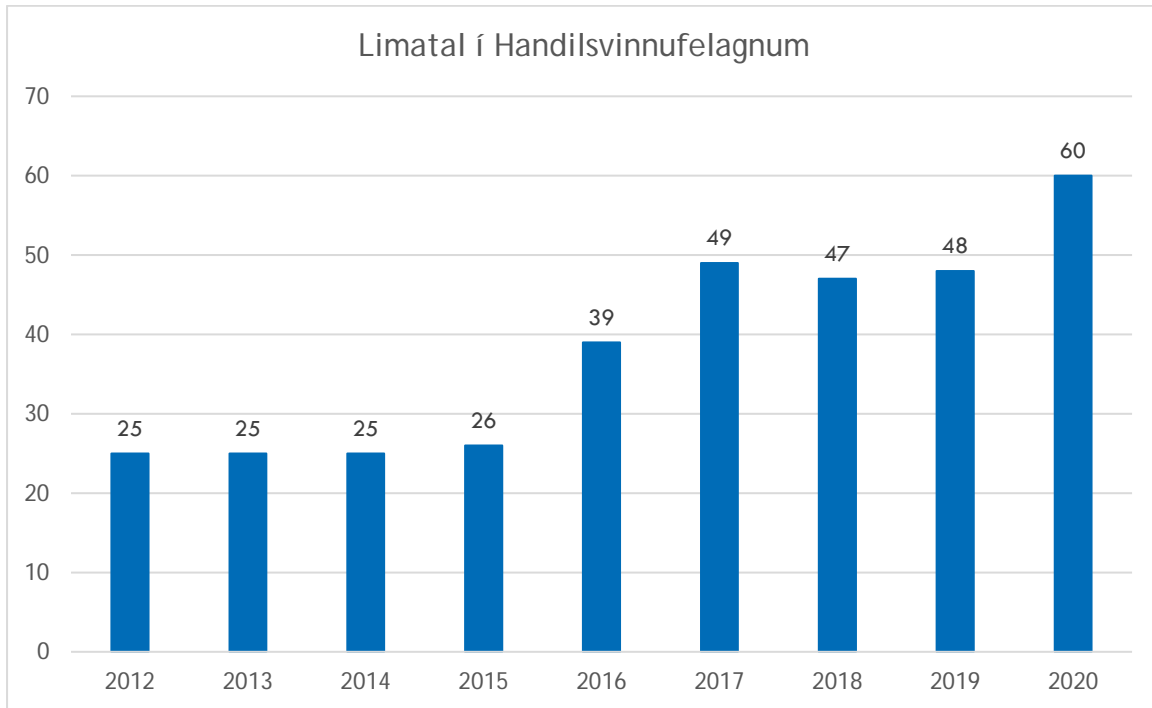
Axel Mc Intosh, tiltakslimur

¹ Bergur D. Jensen varð valdur sum tiltakslimur, men tók sæti í nevdini, tá ið Sophus Dahl Christiansen tók seg úr nevdini í úrtíð.

Limatal í Handilsvinnufelagnum

Í lötuni eru 60 limir í Handilsvinnufelagnum.

Göngin í limatalinum í Handilsvinnufelagnum sást á myndini niðanfyri.

Limagjald í Handilsvinnufelagnum

Limagjaldið í Handilsvinnufelagnum er ásett eftir, hvussu nógv ársverk eru í viðkomandi handilsfyrirøku, sí talvuna niðanfyri.

Ársverk	Árligt limagjald	Mánaðarligt limagjald
0-3	1.200 kr.	100 kr.
4-10	2.400 kr.	200 kr.
11-20	3.600 kr.	300 kr.
21-50	4.800 kr.	400 kr.
51-	6.000 kr.	500 kr.

Árið ið fór

Eftirspurningurin og umsetningurin í føroysku handilsvinnuni er nógv vaksin hesi seinastu árin, og undanfarna ár var einki undantak í so máta.

2019 var eitt gott ár fyri føroysku handilsvinnuna við framhaldandi vøkstri í søluni, men nógva virkseimið hevur eisini havt avbjóðingar við sær, tí partar av handilsvinnuni hava havt stórar avbjóðingar við at útvega arbeiðsmegi.

Bráðtørvurin á arbeiðsmegi var ein tann størsta avmarkingin fyri framhaldandi vøkstri, áðrenn koronatiltøkini settu ferðina í handilsvinnuni munandi niður í seinnu helvt av mars í ár.

Um miðjan mars vórðu strong tiltøk sett í verk, fyri at forða koronasmittuni at spjaða seg enn meira, og stórir partur av virkseminum í føroyska samfelagnum varð læstur niður yvir nátt. Ein so bráðlig vend í búskaparlaga virkseminum er neyvan sædd áður.

Tað er ymiskt, hvussu koronatiltøkini hava rakt handilsvinnuna.

Handlar, ið selja mat- og vanligar gerandisvørur, hava koyrt sum vanligt, og onkur hevur havt væl meira at gera. Harafturímóti minkaði sølan av klæðnavørur, bilum og sølu til ferðavinnuna, nógv.

Fleiri føroyskir nethandlar hava sæð dagsins ljós í kjalarvørrinum av koronatiltøkunum, men føroysku nethandlarnir líða undir ójavnari kapping frá útlendsku nethandlunum á føroyska marknaðinum, tí útlendskir nethandlar fáa fíggarligan stuðul umvegis føroysku MVG-lógina at virka á føroyska marknaðinum, men tað fáa føroyskir nethandlar ikki.

Samanumtikið hava koronatiltøkini havt stórar avleiðingar við sær fyri virkseimið í landinum. Hvussu stórar avleiðingarnar fara at verða fyri føroysku handilsvinnuna, er ilt at meta um í løtuni, tí enn valdar stór óvissa um útlitini.

Niðanfyrir verður greitt nærri frá ymsum viðurskiftum, ið hava verið á skránni hjá Handilsvinnufelagnum farna árið.

Vit sum handla átakið

Handilsvinnufelagið fór í 2019 undir eina tilgongd at branda handilsvinnuna, so hon gerst meira sjónlig í samfelagnum og kemur á radaran hjá teimum ungu, tá ið tey skulu velja yrkisleið.

Hetta verður gjørt við átakinginum “Vit sum handla”

Handilsvinnan hevur tørv á, at fleiri velja eina yrkisleið í handilsvinnuni, og endamálið við “Vit sum handla” átakinginum er at vekja áhugan hjá teimum ungu at leita sær, ikki bara eitt starv, men eisini eina yrkisleið innan handilsvinnuna.

“Vit sum handla” átakið ger vart við, at tað eru aðrir móguleikar fyri tey ungu enn bókliga leiðin. Bókliga leiðin verður ofta lýst sum tað einasta rætta fyri tey, sum hava mál og ætlanir við lívinum.

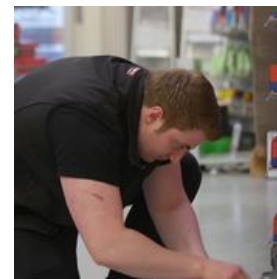
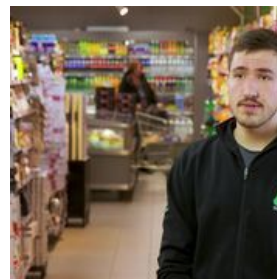
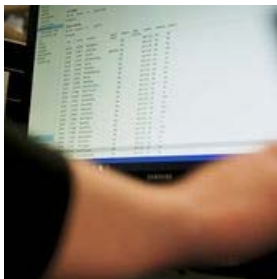

Tað eru tó ikki øll, sum trívast í tí umhvørvinum, og "Vit sum handla" vísir á, at ein yrkisleið í handilsvinnuni eins væl kann verða rætta leiðin til eina góð framtíð, serliga fyri tey, sum handla.

Ein pakki við grafiskum tilfari til bæði prent og on-line nýtslu er tøkur hjá limunum í Handilsvinnufelagnum. Handilsvinnufelagið fer at mæla limum sínum til at brúka hetta tilfarið, sum er tíðarleyst.

Grafiska tilfarið kann brúkast, tá ið søkt verður eftir fólki, ella tá ið ljós skal varpast á handilsvinnuna, og tað fer Handilsvinnufelagið at halda fram við.

Í hesum sambandi stóð Handilsvinnufelagið fyri at framleiða nakrar stuttfilmar, sum hava verið vístir á Facebook bólkinum "Vit sum handla"

Gjerdir vórðu nýggju filmar, áðrenn koronatilmælini steðgaðu framleiðsluni av tígjunda filminum.

Mest sæddi filmurin á Facebook bólkinum, var sæddur meira enn 39.000 ferðir, og mest dámdi filmurin, varð dámdur meira enn 1.300 ferðir.

Heimleiðistiltøk og skeið

Í farna árið hevði Handilsvinnufelagið nøkur heimleiðistiltøk og skeið á skránni fyri limum sínum.

Hvussu marknaðarføra okkara handil á Facebook er bæði ein móguleiki og ein avbjóðing, sum nógvir handlar hava, nú mesta samskipti fer fram umvegis sosialu miðlarnar.

Marknaðarførsla á Facebook og øðrum sosialum miðlum hevur tí vundið nógv upp á seg seinastu árin.

Handilsvinnufelagið skipaði tí fyri einum heimleiðistiltakið og einum uppfylgjandi skeiðið við heitinum “Hvussu marknaðarføra okkara handil á Facebook”

Tað var Jákup Justinussen, serfrøðingur innan talgilda marknaðarførslu, sum helt skeiðið.

Handilsvinnufelagið hevði eisini eitt heimleiðistiltak um risafyrítøkuna Amazon, sum var á veg inn á danska marknaðin fyri at styrkja sína støðu í Norðurlondum. Rúnar Reistrup, stjóri í Hey, greiddi frá risafyrítøkuni Amazon, hvussu hon ávirkar brúkarán, og hvussu hetta móguliga kann fara at vísa seg á føroyska marknaðinum.

Handilsvinnufelagið hevði fleiri onnur heimleiðistiltøk á skránni. Í mars vóru vitjanir á Glasi og á miðnámskúlanum á Kambsdali á skránni. Í apríl skuldi Mads Hvidved Grand, fyrrverandi samskiptisstjóri í Salling Group, hava eina fyrilestur í Handilsvinnufelagnum við heitinum “Hvussu verður gamalt brand flutt í nýggjan veruleika”. Í mai var ein fyrilestur á skránni við Guðrið Højgaard, stjóra í Visit Faroe Islands, har hon skuldi greiða frá, hvørjar móguleikar føroysk handilsvinna hevur at fáa meira burtur úr nógvu fremmandu ferðafólkunum, sum vitja landið.

Hesi tiltøkini vórðu øll fyribils avlýst, tá ið koronatilmælini vórðu lýst beint eftir Grækarismessu, men ætlanin er at seta hesi og onnur tiltøk á skrá aftur, tá ið samfelagið spakuliga letur upp aftur.

Merkantilu útbúgvingarnar

Handilsvinnan er ikki nøgd við føroysku handilsútbúgvingina ella merkantilu útbúgvingarnar sum er. Handilsútbúgvingin er ov lítið praktisk, og fleiri handilslærlingar hava eina fatan av, at teir taka FHS umaftur.

Handilslærlingar mangla tí veruligar avbjóðingar við verkætlanum í síni útbúgving.

Handilsvinnufelagið er umboðað í Yrkisútbúgvingarráðnum, og Yrkisútbúgvinarráðið hevur latið politisku skipanini tilmæli, har mælt verður til at fáa eina betri kobling millum teori og praksis í merkantilu útbúgvingunum.

Tað er neyðugt at gera broytingar í faksamansetningini og undirvísingarháttinum, sum skal vera meira case grundað.

Broytingarnar kunnu hava við sær, at skúlagongdin fer at fara frá 7 vikum samlað til 9-10 vikur.

Mælt verður m.a. til at leggja skúlagongdina um, soleiðis at hon verður meira samanhagandi og ikki sum nú, har skúlagongdin er ein dag um vikuna.

Tilmælt verður t.d. skúlaskeið á 2 vikur, og at skúlagongdin endar við uppgávu. Ikki sum í dag, har tað kemur fyri, at uppgávan skal skrivast fleiri mánaðir eftir lokna skúlagongd, tí kravt verður, at uppgávan skal skrivast í seinasta partinum av útbúgvingini.

Løgtingsvalið 2019

Í sambandi við løgtingsvalið í august 2019, var Handilsvinnufelagið við í einum størri átakið hjá Vinnuhúsinum, har ymsu vinnugreinarnar vísu á avbjóðingar og ymisk valynski til politikararnar, sum bjóðaðu seg fram at stjórna landinum eftir valið.

Gjærdur var ein stuttfilmur um valynski hjá Handilsvinnufelagnum um eina dagførda pantskipan, og í einum øðrum filmsbroti varð víst á, at Handilsvinnan manglar arbeiðsmegi.

Smápakkar úr Kina

Føroysk handilsvinna ynskir javnbjóðis kappingarfortreytir um føroysku kundarnar.

Í samgonguskjalinum er m.a. ásett, at vinnan skal hava góðar karmar, soleiðis at hon sleppur at virka eftir marknaðarbúskaparligum treytum, at málið hjá samgonguni er at tryggja framhaldandi búskaparvækstur við eggjandi skatta- og avgjaldspolitikki og at MVG-skipanin skal endurskoðast, so hon verður meira brúkara- og vinnuvinarlig.

Handilsvinnufelagið hevur tí heitt á landsstýrismannin í fígjarmálum, um at leggja fyri Løgtingið uppskot til neyðugar lógarbroytingar í MVG-lógini, soleiðis at føroysk og útlendsk handilsvinna fáa javnbjóðis kappingarfortreytir at virka undir á føroyska marknaðinum.

Kappingin millum føroyska og útlendska handilsvinnu um heimligu kundarnar er nógv herd seinastu árin, og føroyska handilsvinnan tekur sjálvandi væl ímóti avbjóðingini, men kappingin millum føroyska og útlendska handilsvinnu, um føroysku kundarnar, eigur sum minsta mark at vera undir javnbjóðis fortreytum frá føroysku myndugleikum, men soleiðis er ikki.

Smápakkar undir 300 kr., sum útlendskir nethandlar selja føroyskum kundum, umvegis Posta og onnur flutningsfeløg, eru frítíknir fyri MVG og toll.

Um sama vøra verður seld føroyska kundinum umvegis ein føroyskan handilsdisk ella ein føroyskan nethandil, so skal MVG á 25% rindast av allari upphæddini, umframt GATT-toll á 5-10%, um vøran t.d. kemur úr Kina ella øðrum landi uttanfyri ES.

Hetta er sjálvandi kappingaravlagandi móttvegis føroyskari handilsvinnu.

Handilsvinnufelagið skilir væl, at MVG- og tollfrítøkan av smápakkaðum er ein torfør avbjóðing hjá politisku skipanini at taka upp, tí higartil er málið farið fullkomiliga av sporinum, hvørja ferð, tað er komið fram í almenna rúminum.

Handilsvinnufelagið heldur seg tó hava sakligar og faktuellar grundgevingar fyri sínari støðu til málið.

Einasta ynski hjá føroysku handilsvinnuni í hesum málinum er, at føroysk og útlendsk handilsvinna fáa javnbjóðis fortreytir, umvegis MVG- og tollóggávuna, at kappast innanfyri á føroyska marknaðinum.

Føroyska handilsvinnan hevur tí einki ynski um at seta nakrar forðingar fyri nethandli, sum er ein av misskiljingunum, ið ofta er komin fram í kjakinum í almenna rúminum.

Tað finnast eisini føroyskir nethandlar, og nógvir nýggir føroyskir nethandlar hava stungið seg upp, eftir at koronatilmælini vórðu sett í verk um miðjan mars í ár. Vørur, seldar umvegis føroyskar net-handlar, verða tó avroknaðar fyri MVG og toll av allari upphæddini, samstundis sum vørur, frá útlenskum nethandlum, eru avgjaldsfríar upp til 300 kr. av prísinum á vøruni.

Føroyska handilsvinnan ynskir bert javnbjóðis kappingarfortreytir. Hvussu hetta skal gerast, má politiska skipanin taka støðu til.

MVG- og tollfrítøkan fyri pakkar undir 300 kr. merkir, at føroyski skattgjaldarin, umvegis landskassan, letur fíggjarligan stuðul til útlenskar handilsfyrítøkur, soleiðis at útlensku handilsfyrítøkurnar fáa ein kappingarfrymun móttvegis heimligu føroysku handilsvinnuni, at selja sínar vørur til føroyska brúkaran.

Hetta letur seg gera umvegis føroyska lóggávu, samtykta av Føroya Løgtingi. Tað má vera ein misskiljing, at føroyskur vinnu- og avgjaldspolitikkur, fíggjarliga stuðlar útlenskari handilsvinnu í kappingini við føroyska handilsvinnu um heimligu kundarnar í Føroyum.

Tá MVG- og tollfrítøkan upprunaliga varð sett í gildi í 2009, var nethandilin ikki so umfangandi, og tí hevði neyvan nakar væntað, at handilssamskifti á netinum fór at gerast so umfangandi, sum tað er í dag.

Grundað á teljingar hjá TAKS, so verður mettt, at tað koma umleið 8.000 smápakkar frá útlenskum nethandlum, niðanfyrir 300 kr., umvegis Posta, til føroyska brúkaran um vikuna.

Nógv teir flestu pakkarnir koma úr Kina, og innihaldið í pakkunum eru klæðir, leikur, elektronikkur, smyrsl, smúkkur, perur og ymiskt annað.

TAKS hevur einki miðaltal fyri virðið á pakkunum, men um miðalvirðið á pakkunum t.d. er 100, 150 ella 250 kr., so missir landskassin millum góðar 10 og 26 mió. kr. í árligum MVG-inntøkum, sí yvirlitið niðanfyrir.

Miðalvirði á pakka	Mistar MVG-inntøkur um árið
100 kr.	10.400.000 kr.
150 kr.	15.600.000 kr.
250 kr.	26.000.000 kr.

Harumframt missir landskassin inntøkurnar av GATT-tollinum.

Hetta eru mistar inntøkur hjá landskassanum, sum heldur átti at verði brúktar til at fíggja føroyska vælfærdarsamfelagið, enn at stuðla stórum útlenskum handilsfyrítøkum at troka føroyskar smáhandlar av heimliga marknaðinum.

Nøkur av grannalondum okkara hava verið í somu støðu sum vit, men flestu teirra hava tikið stig til at javnseta kappingina millum útlenskar og staðbundnar fyrirkur.

Í Svøríki er smápakkamarkið strikað og eitt ómaksgjald á 75 SEK er ásett fyri handfaringina av pakkum.

Í Noreg varð smápakkamarkið strikað frá 1. januar 2020.

Harumframt hevur ES samtykt, at smápakkamarkið skal verða strikað í øllum ES-limalondunum í 2021. Sí yvirlitið niðanfyri.

Land	Smápakkamark	Viðmerking
Danmark	80,- DKK	Úr londum uttanfyri ES
Svøríki	0	Ómaksgjald á 75 SEK
Noreg	350 NOK	(uml. 270 DKK) Varð strikað 1. januar 2020
Finnland	22 EUR	(uml. 170 DKK)
Ísland	0	

Yvirlitið vísir, at smápakkamarkið á 300 kr. fyri MVG- og tollfrítøku í Føroyum, er væl hægri enn smápakkamarkið í londunum uttan um okkum, sum framvegis hava eitt smápakkamark.

Uppteljingin hjá TAKS vísir somuleiðis, at nógv teir flestu smápakkarnir koma úr Kina. Hetta reisir spurningin, hvørt vørurnar í smápakkunum lúka strongu produktkrøvini, um okkara leiðir og í ES annars, til plastvørur, leikur, elektronikk, smyrsl og aðrar vørur.

Føroysk handilsvinna hevur altíð kappast við útlenskar handlar um føroysku kundarnar.

Føroyar eru eitt lítið og opið samfelag við sera góðum samskipti og flutnings sambandi við úrheimin. Føroyingar hava altíð bílagt vørur úr útlenskum príslistum, samstundis sum føroyingar ferðast nóg og keypa nógvar vørur uttanlands.

Hetta hevur tó verið undir javnbjóðis fortreytum, líka til 2009, tá ið MVG- og tollfrítøkan fyri smápakkar undir 300 kr. kom inn í skipanina.

Áðrenn tað, vóru MVG og toll fortreytirnar tær somu, líka mikið um vøran varð keypt frá einum útlenskum handli, ella um vøran varð keypt umvegis ein føroyskan handilsdisk.

Viðvíkjandi tí sokallaðu TAX-FREE-skipanini, eru kappingarfortreytirnar millum føroyska og útlenska handilsvinnu javnsettar. Treytirnar eru tær somu fyri føroyingar, ið keypa uttanlands, sum fyri útlendingar, ið keypa í Føroyum.

Vinna og borgarar tillaga vanliga atferð sína eftir teimum lógum og treytum, sum tey fáa at virka og kappast innanfyri.

Sum skilst, so roynir útlensk handilsvinna at tillaga seg føroysku reglurnar við at býta virðið á vørunum upp í smærri pakkar, soleiðis at einstøku pakkarnir koma at liggja undir 300 kr. markið.

Limir hjá Handilsvinnufelagnum hava kannað móguleikarnar fyri at stovna nethandil uttanlands, soleiðis at teir kunnu gerast kappingarførir við útlenska handilsvinnu um føroysku kundarnar við smápakkunum upp til 300 kr.

Hetta er ein óheppin gongd, tí endamálið við føroyskum vinnu- og avgjaldspolitikki kann ongantíð vera at eggja føroyskari handilsvinnu at stovna fyrítøkur uttanlands at selja til føroyska marknaðin, og harvið flyta føroysk arbeiðspláss av landinum.

Føroysk handilsvinna skapar virksemið, arbeiðspláss og trivna í Føroyum, og Handilsvinnufelagið hevir tí heitt á nýggju samgonguna um at fáa MVG-viðurskiftini fyri smápakkar í rættlag, soleiðis at føroysk og útlendsk handilsvinna fáa javnbjóðis fortreytir at kappast innanfyri umvegis føroysku MVG-lógina.

Sum skilst, so hevir landsstýrið viðgjørt hetta málið, men Handilsvinnufelagið hevir ikki frætt aftur frá politisku skipanini, um hvørja støðu og ætlanir landsstýrið hevir til hesa avbjóðingina hjá føroyskari handilsvinnu.

Atgongd til akfarsskránna

Handilsvinnufelagið hevir í fleiri umførum víst á, at bensinstøðir hava fyri neyðini at fáa talgilda atgongd til akfarsskránna hjá Akstovuni, tí tað hendir dagliga, at bilførarar gloyma at rinda rokningina, tá ið teir hava fyllt brennievni á bilin í onkrari av bensinstøðunum kring landið.

Bensinstøðirnar mugu í hvørjum einstøkum føri senda teldubræv til Akstovuna fyri at finna fram til eigaran av bilinum, og tað tekur vanligu fleiri dagar at avgreiða.

Hetta er ein óneyðuga tung og ótíðarhóskandi umsiting í okkara talgilda samfelag, har tað eru møguleikar at geva vinnuni smidligari og lættari atgongd til talgildar upplýsingar.

Í grundgevingunum fyri at geva bensinstøðunum talgilda atgongd, hevir Handilsvinnufelagið m.a. víst á, at vit hava so nógvur aðrar líknandi skráir, ið geva fría talgilda atgongd til ognarupplýsingar.

Inni á kortal.fo er frí almenn atgongd til persónligar upplýsingar um eigaraviðurskifti á øllum matriklum í Føroyum. Inni á Teyggjuni er somuleiðis frí almenn atgongd til persónlig eigaraviðurskifti á øllum bátum og skipum í Føroyum.

Handilsvinnufelagið hevir víst á, at tað eiga at vera gjøgnumskygdar mannagongdir og objektiv krøv, sum geva atgongd til akfarsskránna, har somu treytir eru galdandi fyri allar fyrítøkur, líkamikið um tær eru privatar ella almennar.

Í grannalondum okkara ber til at fáa talgilda atgongd til skroknummar á einum akfari við at upplýsa nummarspjaldir, og soleiðis eigur tað eisini at vera hjá okkum.

Í Svøríki er aðalreglan, at øll skulu hava atgongd til almennar skráir. Í Danmark gjørdist atgongdin til akfarsskránna almenn og meira gjøgnumskygd við talgildingini av motorskránni.

Politiska skipanin hevir nú tikið grundgevingarnar hjá Handilsvinnufelagnum til eftirtektar, og landsstýrismaðurin í fíggjarmálum hevir lagt uppskot fyri Løgtingið, sum gevur bensinstøðunum talgilda atgongd til akfarsskránna, men koronatilmælini høvdu við sær, at fleiri uppskot vórðu tikin av skránni í Løgtinginum, og hetta var eitt av teimum.

Handilsvinnufelagið vónar, at uppskotið verður lagt fram aftur í Løgtinginum eftir Ólavsøku.

Pantskipan á einnýtisíløt

Í samgonguskjalinum stendur m.a. soleiðis: *“Fyri at fáa eitt grønarí og burðardyggari samfelag er neyðugt, at borgarar og vinna samstarva. Vit skulu gera grønar orkuloysnir biligari fyri brúkaran og seta í verk skipanir og lóggávu, ið minka um til dømis dálking og matoyðsl. Eisini eiga pantskipan og endurnýtsla at verða raðfest.”*

Handilsvinnufelagið hevur í fleiri ár arbeitt við eini felags pantskipan, har brúkarin sleppir av við øll síni endurnýtsluíløt á einum stað. Loysnin er ein einføld og smidlig pantskipan, sum er sergjørd til føroysk viðurskifti, og sum setur brúkaran og serliga umhvørvið í fremstu røð.

Handilsvinnufelagið fegnast tí um raðfestingarnar og orðingarnar í samgonguskjalinum, og at Umhvørvis- og vinnumálaráðið nú hevur sett ein arbeiðsbólk, sum skal koma við tilmæli um eina nýggja og dagførda pantskipan.

Handilsvinnufelagið hevur tilnevnt tveir persónar í arbeiðsbólkin.

Handilsvinnufelagið mælir til, at nýggja skipanin skal veita eina skynsama útbýting og afturbering av endurnýtsluíløtum við hesum umhvørvismálum fyri eyga:

- Fáa so nógv endurnýtsluíløt innaftur sum gjørligt
- Tað skal vera lætt at sleppa av við endurnýtsluíløtini

Tilmæli hjá Handilsvinnufelagnum leggur pantskipanina í Føroyum í fastar og skipaðar karmar og setur brúkaran og umhvørvið í fyrstu røð. Loysnin minskar munandi um sundurskiljingaruppgávuna hjá handlunum, soleiðis at handfaringin í handlunum gerst skynsamari og umsitingin av pantinum minni.

Smásøla av apoteksvørum

Tað eru umleið 20 handlar kring landið, sum reka handkeypssølu fyri Tjaldurs Apotek. Handilsvinnufelagið og Tjaldurs Apotek hava havt eitt samskifti um at endurskoða treytirnar í loyvinum at reka handkeypssølu fyri Apotekið.

Støðan nú og framtíðir

Fleiri limir eru lagdir afturat Handilsvinnufelagnum hetta seinasta árið, og Handilsvinnufelagið strembar alla tíðina eftir at fáa fleiri limir í felagið, tí málið hjá Handilsvinnufelagnum er at menna og styrkja føroysku handilsvinnuna, bæði úteftir og millum limirnar í felagnum.

Til at røkka málinum krevst eitt sterkt og sjónligt Handilsvinnufelag við nógvum limum.

Í løtuni eru 61 limir í Handilsvinnufelagnum, og tað er í minna lagi, um felagið skal kunna vísa seg sum eitt sterkt og sjónligt felag at umboða og verja áhugamálini hjá føroysku handilsvinnuni.

Handilsvinnufelagið fer komandi ár at halda somu kós sum í 2019, har føroyska handilsvinnan alsamt verður gjørd meira sjónlig við marknaðarføring, sum varpar ljós á vinnuna, umframt skeiðum og øðrum tiltøkum fyri limir felagsins.

Handilsvinnufelagið fer framhaldandi at leggja stóran dent á at veita best møguliga tænastráðgeving til limir sínar.

Einki mál er ov lítið og einki mál er ov stórt at venda sær til Handilsvinnufelagið við.

Um Handilsvinnufelagið ikki setir seg førar fyri at avgreiða ella loysa málið, so vísir felagið til rætta viðkomandi at taka sær av málinum.

Tað verður framvegis ein týðningarmikil uppgáva hjá Handilsvinnufelagnum at umboða limir sínar mótvegis politisku skipanini og almennu myndugleikunum annars, soleiðis at føroysk handilsvinna fær best møguligar karmar at virka innanfyri.

Handilsvinnufelagið heldur tí eitt vakið eyga við lógaruppskotum og galdandi lógum og reglum fyri limir sínar. Endamálið við hesum er at vísa politisku skipanini á, hvørjar lógir og reglur treingja til at verða dagfærðar og broyttar, soleiðis at føroysk handilsvinna hevur kappingarførar og smidligar karmar av virka innanfyri.

Gerst partur av handilsvinnuni

#vitsumhandla

Viðtøkur

Viðtøkur handilsvinnufelagsins

Kapittul 1

Navn, Heimstaður og Endamál

§ 1. Navn felagsins er Handilsvinnufelagið. Heimstaður felagsins er Tórshavn.

§ 2. Endamál felagsins er at savna føroyska handilsvinnu í ein vinnufelgsskap at útinna felags áhugamál.

Í virki sínum skal felagið skipa fyri felags menning í vinnugreinini, bæði í virkjunum, og av teimum karmum virkað verður undir. Millum limirnar skal felagið stuðla undir samskifti og førleikamenning, og úteftir virka sum felags mál gagn mótvegis myndugleikum, stovnum og aðrari vinnu, herundir.

- Menna og ávirka útbúgvingarskipanina fyri handilsvinnuna
- Betra um rekruttering av arbeiðsmegi til vinnugreinina
- Menna handilsvinnuna gjøgnum kunning og skeið
- Greina og vísa á týdningin av handilsvinnuni
- Ávirka og menna karmarnar fyri at reka handilsvinnu
- Hoyring av lóggávu
- Lobbyvirksemi

Kapittul 2

Limaskapur

§ 3. Í felagnum kunnu handilsfyrirøkur gerast limir.

Umsókn um limaskap í felagnum verður send umsitingini av felagnum. Nevndin ger ásetingar fyri møguligar treytir fyri limaskapi.

Við innliming í felagið skrivar fyrirøkan undir at halda lógir felagsins soleiðis, sum tær eru ella seinni á lógligan hátt kunnu verða broyttar.

Limur kann siga seg burturúr felagnum við 6 mánað freist.

Limur, sum ikki hevur greitt limagjald kann koyrast út úr felagnum. Henda útkoyring loysir tó ikki viðkomandi lim frá gjaldskyldu síni. Felagið kann krevja limagjald inn umvegis innheiting.

Kapittul 3

Limagjald

§ 4. Limagjaldið verður ásett á hvörjum ársaðalfundi, fyrri eitt ár ísenn. Fult limagjald verður eisini goldið fyrri innlimingarárið.

Limagjaldið fellur til gjaldingar tann 1. maí á hvörjum ári. Tó skulu nýggir limir hava rindað limagjald fyrri at fáa atkvøðurætt á aðalfundi sama ár sum innliman.

Felagsins inntøkur verða at nýta til rakstur, sum nevndin, ið stendur aðalfundinum til svars, heldur verða neyðugar. Skuldi felagnum verið tørvur á meiri peningi til at fremja ávís mál, hevur aðalfundurin heimild til at útvega neyðuga fígging við tilskotum frá limunum. Eisini kann aðalfundurin til útvegan av slíkum peningi leggja eykagjald á limirnar í hvörjum kalendaraári, tó ikki størri enn tað, ið svarar til tey vanligu limagjöldini.

Kapittul 4

Aðalfundurin

§ 5. Aðalfundur felagsins hevur hægsta ræðið í øllum viðurskiftum felagsins.

Rætt at koma á aðalfund hava allir limir felagsins.

Ein og hvør, sum hevur rætt til at koma á aðalfund, kann koma fyrri annan við sama fundarrætti, um hesin limur hevur fingið fulltrú til tess. Limur kann skrivliga geva øðrum persóni fulltrú til at fara á fund og greiða atkvøðu hansara vegna.

§ 6. Vanligur aðalfundur verður hildin á hvörjum ári í apríl mánað. Lýst verður til vanligu aðalfundin minst 14 dagar frammanundan. Nevndin ásetir tíð og stað fyrri aðalfundin og avger á hvønn hátt hann verður lýstur.

Á aðalfundinum er henda skrá:

1. Val av fundarstjóra
2. Framløga av limalista
3. Frásøgn nevndarinnar frá farna ári
4. Framløga av grannskoðaðum roknskapi
5. Val av nevnd og tiltakslimum
6. Val av grannskoðara
7. Áseting av limagjaldi
8. Ymiskt

Allar avgerðir verða samtyktar við vanligum meiriluta. Atkvøðubýtið er ásett eftir starvsfólkatalinum hjá limunum soleiðis:

Limirnir hava eina atkvøðu fyrri upp til 3 ársverk millum 4 og 10 ársverk tvær atkvøður millum 11 og 20 ársverk triggjar atkvøður

millum 21 og 50 ársverk fyra atkvøður
fyrir tókur við fleiri enn 51 ársverkum fimm atkvøður.

Atkvøðugreiðsla á aðalfundinum, ið viðvíkur lógarbroying, kann bert verða samtykt við $\frac{3}{4}$ av atkvøðunum. Er fundurin ikki viðtøkuførur, kann verða lýst til nýggjan fund, og ræður tá vanligi meiriluti úrslitinum, uttan mun til fundarluttøku.

§ 7. Eykaaðalfundur verður at halda, tá í minsta lagi 2 nevndarlimir, ella minst $\frac{1}{4}$ av limunum skrivliga krevja tað. Lýst verður til eykaaðalfund á tann hátt og so langa tíð frammanundan, sum nevndin ger av.

Kapittul 5

Nevndin

§ 8. Felagið verður stjórnað av eini 3 ella 5 manna nevnd. Aðalfundurinn velur annaðhvørt ár 1 ella 2 og annaðhvørt ár 2 ella 3 limir í nevnd felagsins, fyri 2 ár ísenn.

1 ella 2 tiltakslimir verða valdir á hvørjum aðalfundi.

Miðað verður eftir, at nevndarlimir og tiltakslimir umboða tær ymisku handilsgreinirnar og landið so væl sum tilber.

Nevndin skipar seg sjálv við formanni og næstformanni.

Nevndin hevur minst fyra nevndarfundir um árið.

Gerðabók verður førd frá nevndarfundum.

Kapittul 6

Tekning/ábyrgd

§ 9. Nevndarformaðurin tekur felagið. Nevndin hevur heimild at seta fólk til dagligu leiðslu felagsins, og kann veita slíkum umboðsfulltrú.

Til at upptaka lán, seta í veð, selja ella keypa fasta ogn krevst aðalfundarsamtykt og undirskrift á viðkomandi skjøl av nevndarformanni.

Felagið ábyrgdast bert við teirri til eina og hvørja tíð í felagnum verandi ogn. Í samband við virksema felagsins, áliggur tað ikki limum og nevnd nøkur fíggarlig ábyrgd.

Kapittul 7

Grannskoðan

§ 10. Roknskapur felagsins verður grannskoðaður av einum av aðalfundinum valdum grannskoðara.

Roknskaparárið er kalendaraárið.

Roknskapurin skal liggja til skjals á skrivstovu felagsins, tá lýst er til aðalfund.

Kapittul 8

Avtøka av felagnum.

§ 11. Felagið kann verða tikið av við $\frac{3}{4}$ av teimum greiddu atkvøðunum eftir samtykt av tveimum aðalfundum, og mugu í mesta lagi verða lidnir 14 dagar millum fundirnar.

Skuldi felagið verið tikið av, verða ognir felagsins nýttar, soleiðis sum aðalfundurin tekur avgerð um.

Samtyktar á eykaaðalfundi 02. juli 1997.

Broyttar á eykaaðalfundi 06. juni 2001.

Broyttar á eykaaðalfundi 24. august 2011.

Broyttar á eykaaðalfundi 1. mars 2016.

Broyttar á eykaaðalfundi 30. apríl 2019

Gerst partur av handilsvinnuni

#vitsumhandla